

HARHA-ASKELIA KANSAINVÄLISTYMISEN TIELLÄ

(Fehlritte auf dem Weg der Internationalisierung)

Kansainvälistymisen teemavuosi Asianajajaliiton toiminnassa on tätä kirjoitettaessa päättymässä. Kansainvälistyminen jatkaa kuitenkin nopeaa kehitystään, jossa meidän kaikkien on pysyttävä mukana.

Tässä asiassa ei ole kysymys vain suurten toimistojen tai rintamaitten huolesta. Valtioiden rajat ylittävä ihmisten muutto voi tuoda myös syrjäseudun kollegan selvitettäväksi esimerkiksi kansainvälisen perhe- ja perintöoikeuden alaan kuuluvia ongelmia. Avioliiton varallisuussuhteitten järjestely tai testamentin laatiminen ei kansainvälistyisessä tapauksessa ole aivan yksinkertainen asia. Oikeudellista asiantuntija-apua pitäisi kuitenkin kyetä antamaan.

Erinomainen asia on, että lainsäätäjä on viime aikoina ryhtynyt toimiin alan normistojen saattamiseksi ajan tasalle. Hallituksen esitys eräiden avioliittoa ja perimystä koskevien säännösten uudistamisesta on juuri hyväksytty eduskunnassa ja tulee voimaan ensi keväänä. Eikä tämä suinkaan ole ainoa viime aikoina tapahtunut tai odotettavissa oleva uudistus. Tahti on kiivas varsinkin Euroopan unionin säädösvalmistelussa: nyt jo voimaan tulleen Bryssel II –asetuksen jälkeen tulee ensi vuoden maaliskuun alussa voimaan ns. Bryssel I –asetus tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa. Toukokuun lopussa 2002 astuu puolestaan voimaan neuvoston ns. maksukyvyttömyysasetus, joka perin pohjin uudistaa kansainvälisen insolvenssioikeutemme.

Alan normien ja periaatteitten heikko tuntemus voi vaarantaa kansalaisten oikeusturvan. Korkein oikeus antoi jokin aika sitten ennakkoratkaisun KKO 2001:109, joka koski tuomioistuimen yleistuomiovalltaa täällä asuvan venäläisen lapsen elatusapu-asiassa. KKO palautti asian Helsingin kärjäoikeuteen, jonka tuli omasta aloitteestaan ottaa asia käsiteltäväkseen. Se, että tällainen palauttamispäätös jouduttiin tekemään, ei ole kunniaksi asiaa alemmissa asteissa hoitaneille lakimiehille. Asiassa sovellettavista, yleisesti hyväksytyistä kansainvälisen prosessioikeuden periaatteista ei olisi pitänyt vallita epäselvyyttä, sillä niitä on käsitelty mm. jo aikaisemmissa KKO:n ratkaisuissa.

On välttämätöntä, että maamme oikeustieteelliset tiedekunnat vastaavat ajan vaatimuksiin ja panostavat kansainvälisen yksityisoikeuden sekä perusopetukseen että täydennyskoulutukseen. Ihmeellistä kyllä, Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta on juuri tehnyt päinvastainen päätös: professori Heikki Jokelan seuraajan Hannu Tapani Klamin siirryttyä ennen aikaiselle eläkkeelle poistettiin kansainvälinen yksityisoikeus kokonaan kyseisen viran alasta. Päätös vaarantaa sekä kansainvälisen yksityisoikeuden tutkimuksen että opetuksen tulevaisuudessa. Tieteellisen perustutkimuksen puuttuessa alalla ei voi olla kunnollista perusopetustakaan. On mahdollista, ettei Helsingin tiedekunnasta tulevaisuudessa valmistuvalla ole lainkaan tarvittavaa tietoa kansainvälisestä yksityisoikeudesta. Kehumista ei kyllä ole muidenkaan tiedekuntien tilanteessa.

Asianajajaliitto on rakentanut täydennyskoulutustaan yhdessä oikeustieteellisten tiedekuntien kanssa. Toivottavasti tästä yhteistyöstä saadaan sisältöä myös kaikkeen siihen koulutustarpeeseen, jonka kehittyvä kansainvälistyminen tuo tullessaan.